

COST veiklos ROSEnet (CA15122) Mažinant socialinę vyresnio amžiaus žmonių atskirtį: bendradarbiavimas tyrimų ir politikos srityse (angl. *Reducing Old-Age Social Exclusion: Collaborations in Research and Policy*)

Vykdomojo komiteto posėdžio (2017-09-07 - 2017-09-08)

ATASKAITA

2019 m. sausio 10 d.

1. Posėdyje dalyvavo didžioji dalis narių, kvorumo sąlygos buvo tenkinamos. Pagrindinis šios COST veiklos vadovas dr. Kieran Walsh pristatė susitikimo tikslą, planuojamą darbotvarkę;
2. Pristatytas 2018 metų rezultatai, biudžetas bei COST veiklos išlaidos (kiek išleista iki posėdžio datos);
3. Aptarti jau įvykusių ir būsimų trumpalaikių mokslinių misijų rezultatai, suplanuota naujos veiklos. Jaunieji tyrėjai pristatė stažuočių rezultatus COST veiklos sferoje;
4. Po įvadinio posėdžio toliau vyko darbo grupių posėdžiai. Rytis Maskeliūnas dalyvauja paslaugų analizės darbo grupėje (vadovas Giovanni Lamura (Italija)) ir yra ICT pogrupio vadovas. Darbo grupėje:
 - a. aparta mokslinės veiklos. ir jų pagrindu ruošiamos publikacijos: *Francesco Barbabella, Rytis Maskeliūnas, Sagiv Segal „Social exclusion and ICT“; Rytis Maskeliūnas: “Ethics of next generation of services”*;
 - b. pristatyta programos Iceland-Norway grant programme EEA rezultatai ir nauda;
 - c. pristatyta kolegų vykdoma INTERREG programa senyvo amžiaus žmonių mobilumui skatinti;
 - d. Pristatyta programa CALYPSO socialiniam turizmui skatinti;
 - e. Aptarti pasiruošimo teisinių gairių seminarui darbai;
 - f. Aptartas indėlis į ruošiamą dokumentą „Skaitmeninė atskirtis ir žmogaus teisės“;
 - „...vyresnio amžiaus žmonės sudaro nevienalytę grupę, su skirtingomis savybėmis, poreikiais ir įpročiais, tad natūralu, kad ir senatvinė atskirtis taipogi nevienareikšmė. Kai kuriems vyresnio amžiaus žmonėms, turintiems žemesnį išsilavinimą ir socialinius bei ekonominius išteklius, skaitmeninės paslaugos gali lengvai sudaryti kliūtis norimoms paslaugoms gauti. Tačiau, sprendžiant skaitmeninių paslaugų trūkumus (pvz., per sunku naudotis), galima įveikti įprastus tradicinių paslaugų trūkumus (pvz., skaitmeninės paslaugos tam pasiekiamos bet kur, kas ypač aktualu nuošaliuose vietovėse kur bet kokios tiesioginės paslaugos (tradicine prasme) neegzistuoja). Labiau raštingos (kompiuterinio raštingumo prasme) vyresnio amžiaus žmonių grupės potencialiai gali būti labiau pasirengusios naudotis esamomis skaitmeninėmis paslaugomis ir iš to gauti didžiausią naudą. Bet kuriuo atveju negalima laikyti savaime suprantamu dalyku, to kad vyresnio amžiaus žmonės turi pakankamai motyvacijos ir supratimo apie pridėtinę vertę, susijusią su IRT ir technologijomis...“
 - g. Aptartos galimos socialinių paslaugų, skirtų senyvo amžiaus žmonėms, skaitmeninimo galimybės;

- „...Senatvės atskirtis IRT pagrindu teikiamų paslaugų srityje nėra pagrįsta vienu konkrečiu modeliu. Socialiniai mechanizmai, lemiantys atskirtį, yra skirtingi ir priklauso nuo keturių tipų veiksnių ir jų derinių: 1) vyresnio amžiaus žmonių žmogiškieji, socialiniai ir ekonominiai ištekliai (galimybės naudotis IRT paslaugomis); 2) sąmoningumas, susidomėjimas, ir noras naudotis skaitmeninėmis paslaugomis (aktyvus senėjimas); 3) IRT ir apskritai technologijų kūrimas gali iš esmės palengvinti **arba apriboti** vyresnio amžiaus galimybes naudotis paslaugomis; 4) tikėtina nauda lyginant su tradicinėmis paslaugomis neaiški, nėra nustatyta ar IRT technologijos iš tikrųjų yra naudingos arba dar veiksmingesnės, palyginti su įprastomis paslaugomis (vertinant senyvo amžiaus žmonių grupę)...“
- h. Aptartas indėlis į ruošiamą dokumentą „Amžius, paslaugos ir ekonominė atskirtis“.
- „...Pagyvenę žmonės nuolat patiria iššūkių pereinant prie IRT technologijomis pagrįstų paslaugų šiuolaikinėse ir besivystančiose skaitmeninėse visuomenėse. Natūralu, kad jie turi mažiau specifinių žinių, įgūdžių ir socialinių bei ekonominių išteklių, reikalingų norint pasiekti ir bendrai naudoti informacines ir ryšių technologijas (IRT), o ypač skaitmenines paslaugas. Šia prasme senatvinė atskirtis gali būti vertinama iš skirtingų perspektyvų. Pirma, dėl atskirties vyresnio amžiaus žmonės susiduria su rizikos veiksniais, ribojančių jų galimybes naudotis skaitmeninėmis paslaugomis. Antra, modernių skaitmeninių paslaugų dizainas sukuria barjerą. Trečia, skaitmeninės paslaugos gali padėti įveikti socialinę atskirtį pereinant nuo naikinamų tradicinių paslaugų...“

Rytis Maskeliūnas